

Prof. univ. dr. Adrian ROSAN - Criterii bazate pe dovezi stiintifice in diagnosticul dislexiei

Criteriile de diagnostic conform recomandărilor ghidului

Criteriul de diagnostic	Observat ca:	Exprimat ca:
Criteriul discrepanței de vârstă	Performanță sub medie la metoda de testare aleasă în comparație cu standardul de vârstă	Scor de secționare (percentile) ≤ 16 sau cote $T \leq 40$
Criteriul discrepanței de clasă/grad	Performanță sub medie la metoda de testare aleasă în comparație cu standardul de grad (standard specific școlar)	Scor de secționare (percentile) ≤ 16 sau cote $T \leq 40$
Criteriul discrepanței dintre vârstă sau clasă/grad și nivelul inteligenței	Performanță sub medie la metoda de testare aleasă în comparație cu standardul de vârstă și grad și Performanță slabă neașteptată la metoda în comparație cu nivelul IQ	Scor de secționare (percentile) și Discrepanță între valorile T sau IQ- sau valorile $IQ \geq 1$ Abatere standard

Evaluarea diagnostic oftalmologică în diagnosticul diferențial al tulburărilor de citire/scriere

Istoric	Istoricul oftalmologic și școlar al pacientului și al familiei
Acuitate vizuală	Apropiere/depărtare ochiul drept/stâng/binocular fără corecție
Poziția ochiului	Test de apropiere/depărtare cu acoperirea unui ochi pentru distingerea lumii și obiectelor
Mobilitatea ochiului	Cu lumină/obiecte
Reacția de convergență	Cu obiecte
Acomodarea	Măsurători convergente de apropiere ochi stâng/drept cu obiecte mici
Amplitudinea fuzională	Prisme
Stereopsis	Imagine TNO stereoscopică /testul Lang
Probleme oculare	Segmente anterioare, retina, nervul optic
Refracție	Identificare obiectivă a unei erori de refracție după acomodare blocată datorită medicamentelor
Ochelari	Stabilirea faptului că ochelarii sunt purtați sau nu

Workshop "Diagnostic si evaluare in tulburarile specifice de invatare. Practici curente si demersuri validate stiintific."
24 martie 2017 Cluj-Napoca

Prof. univ. dr. ADRIAN ROSAN - Criterii bazate pe dovezi stiintifice in diagnosticul dislexiei

Evaluarea diagnostică – adaptare după Schulte-Korn, G., Galuschka, K. (2016)

Tulburarea de citire			Tulburarea de scriere		Tulburarea de citire/scriere cu comorbidități			
Evaluarea diagnostică Acuratețea cititului	Evaluarea diagnostică Viteza de citire	Evaluarea diagnostică Înțelegerea textului	Evaluarea diagnostică Scrierea ortografică	Evaluarea diagnostică scrierea ortografică, analiza erorilor calitative.	Evaluarea diagnostică standardizată		Istoric sau suspiciune de	
SLRT II	WLP-R, LGVT 6-12, LESEN 6-7, LESEN 8-9, SLRT II	ELFE 1-6, LGVT 6-12, LESEN 6-7, LESEN 8-9	DERET 1-2, DERET 3-4, HSP 1-10; SLRT II, WRT 1+, WRT 2+, WRT 3+, WRT 4+, RST-ARR	ERET 1-2, DERET 3-4, HSP 1-10; SLRT II, WRT 1+, WRT 2+, WRT 3+, WRT 4+	ADHD	Discalculie	Tulburare de limbaj	Anxietate depresie, simptome psihologice adiționale
Performanță sub medie (PR 16) În următoarele arii (acuratețe, viteză, înțelegere) 1 SD, dacă examinarea clinică și rezultatele testelor psihometrice confirmă existența unei dificultăți de citire			1.5 SD Performanță sub medie la scriere și ortografie (PR 16) 1 SD, dacă studiul clinic și rezultatele testelor psihometrice confirmă prezența unei tulburări de scriere		ICD-10, DSM-5 și ghidurile existente			
Tulburare izolată de citire	Tulburare combinată de citire/scriere		Tulburare izolată de scriere	Tulburare combinată citire și scriere.	Tulburare izolată de citire sau tulburare izolată de scriere		Tulburare combinată citire/scriere	
Suport la citire	Suport la citire și scriere		Suport la scriere	Suport la citire și scriere	Cu comorbidități-terapie conform recomandărilor specialiștilor		Cu comorbidități-terapie conform recomandărilor specialiștilor	

Intervenția

Tratamentul tulburărilor de citire				Tratamentul tulburărilor de scriere			
Conștientizarea silabelor și a sunetelor	Acuratețe	Fluență	Înțelegere	Conștientizarea silabelor și sunetelor	Correspondența fonem-grafem	Reactualizarea grafemelor	Cunoașterea regulilor și morfemelor
Exerciții care să identifice, categorizeze, segmenteze sau să discrimineze silabele și sunetele în cuvinte.	Instrucțiuni sistematice a corespondenței grafem-fonem și exerciții pentru sinteza fonologică	Exerciții sistematice pentru sinteza fonologică și morfologică	Dacă acuratețea sau viteza sunt reduse, exerciții pentru corespondența grafem-fonem Ca rezultat al unei tulburări: Intervenții pentru dezvoltarea vocabularului	Exerciții de identificare, categorizare, segmentare, eliminare sau discriminare a silabelor și sunetelor în cuvinte.	Instrucțiuni sistematice ale corespondenței fonem-grafem și exerciții de analiză fonetică	Exerciții sistematice pentru reactualizarea grafemelor.	Achiziția regulilor ortografice și morfemice

Index al intervențiilor fără/insuficient suport bazat pe dovezi științifice

Intervenții non-simptomatologice bazate pe postulate (theory driven)

Metodă	Exemple
Stimulare emisferică specifică	Prezentarea tahistoscopică a diferiților stimuli(cuvinte) (words) în stânga sau la dreapta câmpului vizual, pentru a compensa la nivelul respectivei emisfere cerebrale corectarea abilității de procesare a cuvintelor care nu a fost corect dezvoltată
Lentile Irlen	Lentile colorate de ochelari purtate pentru anumite tipuri de activități de citire cu scopul de a filtra razele de lumină disruptive și făcând cititul mai ușor
Percepție vizuală și trainingul procesării	Exerciții pentru îmbunătățirea abilității de diferențiere vizuală și controlul fixației și sarcinilor discriminative Percepția vizuală este considerate baza achiziției cu succes a limbajului scris
Percepție auditivă și trainingul procesării	Exerciții pentru învățarea diferenței dintre înălțimea, volumul și ritmul și pentru diferențierea secvențelor de sunete cu scopul de a mări percepția auditivă ca și bază a achiziției limbajului scris
Metode medicale alternative	Homeopatie, Osteopatie, Kineziologia
Suplimente alimentare	Aportul de acizi grași pentru îmbunătățirea cititului
Tratamentul de ocluzie	Un ochi se acoperă în timpul citirii, pentru a îmbunătăți stabilitatea binoculară
Exerciții motorii	Exerciții pentru suportul percepției corporale și a coordonării pentru a elimina reflexele neonatale persistente